

สรุป ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกแผ่นหญ้าสำนาม ได้ทำการสำรวจ และเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาที่เขตฉิมบุรี กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะเขตฉิมบุรีเป็นแหล่งปลูกหญ้าสำนามเพื่อการค้าที่เรียกได้ว่าสำคัญที่สุดของประเทศไทย การศึกษานี้เพื่อให้ทราบถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับขั้นตอนของการปลูกหญ้าสำนามเพื่อการค้า ต้นทุนการปลูกหญ้าสำนาม ผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกหญ้าสำนาม การตลาดของการค้าหญ้าสำนาม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคจากการลงทุนปลูกหญ้าสำนาม

หญ้าสำนามที่นิยมจำหน่ายเป็นแผ่นขณะนี้มีด้วยกัน 4 พันธุ์ ได้แก่ หญ้านวลน้อย หญ้ามาเลเซีย หญ้าญี่ปุ่น และหญ้าทิฟฟริน การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกแผ่นหญ้าสำนาม จึงแบ่งการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกหญ้าสำนามทั้ง 4 พันธุ์ ใช้วิธีการศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบไม่เจาะจงจากเกษตรกรจำนวน 30 ราย ในการศึกษาพบว่าเกษตรกรแต่ละรายอาจทำการปลูกหญ้าสำนามมากกว่า 1 พันธุ์ โดยมีการแบ่งพื้นที่ปลูกหญ้าสำนามแต่ละพันธุ์ ตลอดจนสามารถแบ่งค่าใช้จ่ายในการปลูกหญ้าสำนามแต่ละพันธุ์ได้ จึงใช้การปลูกหญ้า 1 พันธุ์ของเกษตรกรเป็นตัวอย่างในการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกหญ้าพันธุ์นั้น 1 ตัวอย่าง ฉะนั้นในการศึกษา จึงได้ตัวอย่างการปลูกหญ้านวลน้อยจำนวนทั้งสิ้น 30 ตัวอย่าง การปลูกหญ้ามาเลเซียจำนวน 13 ตัวอย่าง การปลูกหญ้าญี่ปุ่นจำนวน 10 ตัวอย่าง และการปลูกหญ้าทิฟฟรินจำนวน 4 ตัวอย่าง

หญ้าสำนามเป็นพืชที่เกษตรกรสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี จำนวนรุ่นที่ปลูกขึ้นกับภาวะการจำหน่ายมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ ส่วนมากแล้วเกษตรกรจะทำการปลูกหญ้าสำนามแต่ละพันธุ์ ปีละประมาณ 5-8 รุ่น ผลผลิตของหญ้าสำนามแต่ละพันธุ์ที่เกษตรกรได้รับต่อไร่ไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะการเตรียมพื้นที่ปลูก เกษตรกรจะเตรียมพื้นที่ให้โดยนามาตรฐาน คือ พื้นที่ 1 ไร่ จะมีพื้นที่ราบ 1,600 ตารางเมตร เมื่อหญ้าขึ้นแน่นเต็มพื้นที่แล้วเกษตรกรจะทำการแช่หญ้าออกจำหน่ายประมาณ 3 ใน 4 ส่วนของผลผลิตทั้งหมด ผลผลิตส่วนที่เหลือจะเก็บไว้เป็นต้นพันธุ์ใน

การปลูกมันต่อไป ราคาจำหน่ายของหน้่าสำนามแต่ละพันธุ์มีความแตกต่างกันเล็กน้อย ยกเว้นราคาจำหน่ายหน้่าทิฟกรีนจะสูงกว่าหน้่าชนิดอื่น ๆ เนื่องจากเป็นหน้่าที่มีข้อจำกัดด้านการตลาดและมีผู้ปลูกเพียงไม่กี่รายจึงทำให้เป็นหน้่าที่หาซื้อยากและมีราคาแพงกว่าหน้่าชนิดอื่น นอกจากราคาหน้่าจะขึ้นกับชนิดของพันธุ์หน้่าแล้ว ฤดูกาลจะมีผลต่อราคาของหน้่าสำนามด้วย พบว่าในช่วงฤดูร้อนหน้่าสำนามจะมีราคาตกต่ำ เนื่องจากปริมาณหน้่าในไร่มีมากและความต้องการของตลาดมีน้อย ราคาจำหน่ายจะได้ประมาณตารางเมตรละ 5-6 บาท แต่ในช่วงหลังน้ำท่วมและช่วงฤดูหนาวราคาหน้่าจะสูงขึ้นเนื่องจากตลาดมีปริมาณความต้องการสูง ราคาจำหน่ายประมาณตารางเมตรละ 6-7 บาท ราคาจำหน่ายหน้่าทิฟกรีนจะสูงกว่าราคาที่กล่าวมาแล้วประมาณตารางเมตรละ 2 บาท ราคาหน้่าสำนามในช่วงหลังน้ำท่วมอาจสูงกว่าที่กล่าวมาแล้ว พบว่าเกษตรกรเคยขายได้ถึงตารางเมตรละ 20 บาทขึ้นไป

จากการศึกษาดำเนินการปลูกหน้่าสำนามทั้ง 4 พันธุ์ ในช่วงเดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม ปีการเพาะปลูก 2529 พบว่าต้นทุนการปลูกหน้่าทิฟกรีนที่ลุดเฉลี่ยไร่ละ 8,421.02 บาท รองลงมาได้แก่ ต้นทุนการปลูกหน้่าญี่ปุ่น หน้่ามาเลเซีย และหน้่านวลน้อย เฉลี่ยไร่ละ 8,333.80 บาท 7,489.48 บาท และ 7,343.25 บาท ตามลำดับ โดยต้นทุนค่าแรงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของต้นทุนการปลูกหน้่านวลน้อย หน้่ามาเลเซีย และหน้่าญี่ปุ่น มีค่าแรงเฉลี่ยไร่ละ 3,617.89 บาท 3,756.77 บาท และ 4,137.34 บาท ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 49.27 50.16 และ 49.64 ของต้นทุนทั้งหมดตามลำดับ ต้นทุนที่เป็นปัจจัยสำคัญรองลงมาได้แก่ ต้นทุนค่าวัสดุการเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 2,930.48 บาท 2,954.92 บาท และ 3,405.64 บาท ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 39.90 39.46 และ 40.87 ของต้นทุนทั้งหมดตามลำดับ สำหรับหน้่าทิฟกรีน ต้นทุนค่าวัสดุการเกษตรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของต้นทุนการปลูกทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 4,252.48 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.49 ของต้นทุนทั้งหมด โดยมีต้นทุนค่าแรงเป็นปัจจัยสำคัญรองจากต้นทุนค่าวัสดุการเกษตรเฉลี่ยไร่ละ 3,444.09 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.90 ของต้นทุนทั้งหมด ในส่วนของต้นทุนค่าแรงในการปลูกหน้่านวลน้อย หน้่ามาเลเซีย หน้่าญี่ปุ่น และหน้่าทิฟกรีนนั้นพบว่า ค่าแรงในการแะหน้่าและเก็บขนจะเป็นส่วนประกอบของต้นทุนค่าแรงที่สำคัญที่สุด ในส่วนของต้นทุนค่าวัสดุการเกษตรที่ใช้ปลูกหน้่าสำนามทั้ง 4 พันธุ์นั้นพบว่า ค่าพันธุ์หน้่าและค่าปุ๋ยเคมีเป็นส่วนประกอบของต้นทุนค่าวัสดุการเกษตรที่สำคัญเป็นลำดับที่ 1-2 ตามลำดับ สาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้นทุนการปลูกหน้่าสำนามทั้ง 4 พันธุ์ มีความแตกต่างกันได้แก่ ลักษณะทางธรรมชาติของหน้่าสำนามแต่ละ

พันธุ์มีความแตกต่างกันทำให้ต้นทุนค่าแรงในการปลูกหน้่าสำนามแต่ละพันธุ์มีความแตกต่างกัน
อีกประการคือราคาจำหน่ายของหน้่าสำนามแต่ละพันธุ์ และปริมาณของพันธุ์หน้่าที่ใช้เป็นต้นพันธุ์
ในการปลูกของหน้่าแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน ทำให้ค่าพันธุ์หน้่าซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของต้นทุน
ค่า วัสดุการ เกษตรในการปลูกหน้่าสำนามแตกต่างกันด้วย

จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกหน้่าสำนามทั้ง 4 พันธุ์พบว่า หน้่ากิปกรีน
เป็นพันธุ์ซึ่งให้ผลตอบแทนแก่ผู้ปลูกหน้่าสำนามสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ หน้่ามาเลเชีย หน้่าญี่ปุ่น
และหน้่านวนน้อยตามลำดับ ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์สถานภาพด้านรายได้-ค่าใช้จ่ายพบว่า หน้่ากิปกรีนมีอัตราส่วน
ของกำไรสุทธิต่อยอดขายสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ หน้่ามาเลเชีย หน้่าญี่ปุ่น และหน้่านวนน้อย ค่าของ
อัตราส่วนดังกล่าว คือ 0.38 0.25 0.22 และ 0.20 ตามลำดับ นั่นคือ จากยอดขายที่ได้รับ
1 บาท เกษตรกรจะมีกำไรสุทธิจากการปลูกหน้่าพันธุ์ต่าง ๆ 0.38 บาท 0.25 บาท 0.22 บาท
และ 0.20 บาท ตามลำดับ

2. ผลจากการวิเคราะห์เชิงเศรษฐกิจพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการปลูกและ
อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการปลูกของหน้่ากิปกรีนจะสูงที่สุด คือ 61.60% และ 68.82% ตาม
ลำดับ รองลงมาได้แก่ หน้่ามาเลเชีย หน้่าญี่ปุ่น และหน้่านวนน้อย มีอัตราผลตอบแทน และอัตรา
กำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการปลูกดังนี้ 33.12% และ 41.67% 28.41% และ 36.47% 24.18
และ 33.33% ตามลำดับ

3. ผลจากการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนพบว่า ณ ราคาขาย 8.50 บาทต่อตารางเมตร
ปริมาณผลผลิต ณ จุดคุ้มทุนของหน้่ากิปกรีนต่ำที่สุด คือ 169.52 ตารางเมตร รองลงมาได้แก่
หน้่ามาเลเชีย หน้่าญี่ปุ่น และหน้่านวนน้อย มีปริมาณผลผลิต ณ จุดคุ้มทุนที่ 331.23 ตารางเมตร
350.58 ตารางเมตร และ 434.36 ตารางเมตร ณ ราคาขายตารางเมตรละ 6.23 บาท
6.69 บาท และ 5.70 บาท ตามลำดับ

4. ผลจากการวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดพบว่า เกษตรกรที่ปลูกหน้่า
กิปกรีน มีกำไรที่เป็นตัวเงินสูงที่สุดเฉลี่ยไร่ละ 7,084.79 บาท คิดเป็นร้อยละ 112.24 ของต้นทุน
ทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เกษตรกรที่ปลูกหน้่ามาเลเชีย หน้่าญี่ปุ่น และหน้่านวนน้อย เฉลี่ยไร่ละ
4,423.83 บาท 4,506.12 บาท และ 3,657.89 บาท คิดเป็นร้อยละ 75.98 72.93
และ 66.66 ของต้นทุนทั้งหมดตามลำดับ

จากการศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกหญ้าสำนามแต่ละพันธุ์สรุปได้ว่า การลงทุนปลูกหญ้าทิฟฟรินจะให้ผลตอบแทนสูงสุด รองลงมาได้แก่ หญ้ามาเลเซียม หญ้าญี่ปุ่น และ หญ้านวน้อยตามลำดับ แม้ว่าต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ของการปลูกหญ้าทิฟฟรินจะสูงที่สุดด้วยก็ตาม รองลงมาได้แก่ ต้นทุนการปลูกหญ้าญี่ปุ่น หญ้ามาเลเซียม และหญ้านวน้อยตามลำดับ การที่ เกษตรกรจะเลือกทำการปลูกหญ้าสำนามพันธุ์ใด นอกจากจะพิจารณาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนในการปลูกหญ้าสำนามแต่ละพันธุ์แล้ว ควรจะได้พิจารณาปัจจัยด้านอื่น ๆ ซึ่งมีความ สำคัญประกอบด้วยได้แก่ ความต้องการของตลาดสำหรับหญ้าสำนามแต่ละพันธุ์ ทำเลของที่ดินที่ ใช้เพาะปลูก ความรู้และความชำนาญในการดูแลรักษาหญ้าสำนามแต่ละพันธุ์ ชีตความสามารภใน การผลิต ตลอดจนปัจจัยการสนับสนุนด้านการลงทุน

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกหญ้าสำนามพบว่า เกษตรกรที่ ปลูกหญ้าสำนามประสบปัญหาต่าง ๆ หลายด้าน จึงอาจสรุปปัญหาต่าง ๆ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะไว้ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านการผลิต

1.1 การเตรียมพื้นที่เป็นแปลงปลูกหญ้า การเตรียมพื้นที่เพื่อเป็นแปลงปลูกหญ้า นับเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก พบว่า เกษตรกรบางรายที่มีการเตรียมพื้นที่เพื่อเป็นแปลงปลูก ไม่ดีพอจะมีปัญหาในการผลิตตามมา คือ มีวัชพืชขึ้นแข่งกับหญ้าที่เกษตรกรปลูกมาก สภาพดินไม่ เหมาะกับพันธุ์หญ้าที่เกษตรกรเลือกปลูก นอกจากนี้อาจเกิดปัญหา เรื่องการระบายน้ำ หรือพบว่า มีน้ำขังในแปลงหญ้าเป็นหย่อม ๆ ทำให้หญ้าบริเวณนั้นตายได้

ข้อเสนอแนะ

- เกษตรกรควรศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับการเตรียมพื้นที่เพื่อทำเป็นแปลง ปลูกหญ้า โดยเฉพาะวิธีการกำจัดวัชพืชและการทดสอบสภาพของดิน เพื่อขจัดปัญหา การสะสม ของวัชพืช โรค และแมลงในแปลงปลูกหญ้า และลดปัญหา เรื่องน้ำท่วมขังในแปลง เป็นหย่อม ๆ
- หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและสถาบันทางวิชาการควร เผยแพร่ความรู้ และให้คำแนะนำในเรื่องดังกล่าวแก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง

1.2 ระบบการชลประทาน หมายความว่า เป็นพืชที่ต้องการน้ำมากแต่ต้องไม่ท่วมขัง และ ซึ่งหากหญ้าได้รับน้ำมากเกินไปหรือน้อยเกินไป หญ้าอาจตายได้ทั้งสองกรณี ระบบการชลประทานจึง เป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจากเกษตรกรทำการปลูกหญ้าสำนามทั้งปี ในช่วงฤดูฝนจะประสบกับปัญหาน้ำท่วมขังในแปลงหญ้า ในฤดูแล้งเกษตรกรจะประสบกับปัญหาขาดแคลนน้ำในการรดน้ำหญ้า ทำให้การผลิตหญ้าเกิดความเสียหายและต้นทุนการผลิตจะสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

- รัฐบาลควรให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนแก่เกษตรกรที่ปลูกหญ้า เพื่อเพื่อการค้า โดยจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพในการส่งน้ำและระบายน้ำอย่างทั่วถึง
- เกษตรกรควรพัฒนาระบบการให้น้ำแก่หญ้า เพื่อประหยัดปริมาณการใช้น้ำ ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้คำแนะนำ หรือความรู้ในเรื่องระบบการให้น้ำ ปริมาณน้ำที่หญ้าต้องการแก่เกษตรกร
- หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ปลูกหญ้าควรมีการประสานนโยบายเรื่องน้ำกับเกษตรกรอย่างใกล้ชิด เนื่องจากพื้นที่ปลูกหญ้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มมากมักประสบปัญหาน้ำท่วมได้ง่าย
- เกษตรกรควรมีการรวมตัวเป็นกลุ่ม และให้ความร่วมมือระหว่างกัน ในการขุดลอกคูคลองระบายน้ำ และร่วมกันพัฒนาแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

1.3 เกษตรกรขาดความรู้ในการใช้ปุ๋ยและสารเคมีกำจัดศัตรูของหญ้า จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรจะใช้ปุ๋ยและสารเคมีในการกำจัดศัตรูของหญ้าตามบรรพบุรุษหรือตามเพื่อนบ้านที่เคยใช้กันมา ทำให้การใช้ปุ๋ยและสารเคมีกำจัดศัตรูของหญ้าขาดประสิทธิภาพและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูงกว่าที่จำเป็น

ข้อเสนอแนะ

- หน่วยงานราชการและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องควรให้คำแนะนำ หรือจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกรผู้ปลูกหญ้าสำนาม เกี่ยวกับความรู้ในเรื่องการใช้ปุ๋ย และสารเคมีกำจัดศัตรูของหญ้าสำนาม

- เกษตรกรควรจะร่วมมือกัน โดยอาจจัดตั้ง เป็นกลุ่มทางวิชาการ เนื่องจากเกษตรกรบางราย เป็นผู้มีความรู้หรือประสบการณ์ในเรื่องของหญ้าสำนามสูง เพื่อเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้ตลอดจนหาวิธีการแก้ปัญหาาร่วมกัน

1.4 เกษตรกรขาดความรู้ในเทคโนโลยีสมัยใหม่ ปัจจุบันในการผลิตหญ้าสำนาม ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่หลายประการ เช่น มีการใช้ เครื่องมือในการให้น้ำและปุ๋ย มีการพัฒนาระบบการให้น้ำแก่สำนามหญ้า มี เครื่องมือใช้ในการแช่หญ้าออกเป็นฝืนเป็นต้น จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรยังคงใช้วิธีการผลิตเหมือนที่ เคยใช้กันมาตั้งแต่เมื่อประมาณ 20 ปีก่อน และเกษตรกรที่เพิ่งจะลงทุนปลูกหญ้าสำนาม จะมีวิธีการผลิตเช่นเดียวกับเกษตรกรที่ปลูกมาก่อน ทำให้ไม่มีการพัฒนาทางด้านเทคนิคการผลิตแผ่นหญ้าสำนามเพื่อการค้าอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ

- หน่วยงานราชการ สถาบันทางวิชาการ และหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับวงการสำนามหญ้า ควรมีการวิจัยและพัฒนาถึง เทคโนโลยีสมัยใหม่อันเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทย โดยเฉพาะ เครื่องมือจักรกลที่จะช่วยให้การผลิตแผ่นหญ้าสำนามเพื่อการค้า เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และให้มีการเผยแพร่ความรู้ทางด้านเทคนิคและวิธีการผลิตสมัยใหม่ แก่ เกษตรกรอย่างจริงจัง

- เกษตรกรควรให้การยอมรับถึง เทคนิคการผลิตสมัยใหม่ และการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อพัฒนา เทคโนโลยีซึ่งจะสามารถนำมาใช้ได้กับการผลิตแผ่นหญ้าสำนามในประเทศ

2. ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต

2.1 ปัญหาค่าแรงสูง เนื่องจากปัจจุบันการผลิตแผ่นหญ้าสำนามยังใช้แรงงานคนเกือบทั้งหมด ทำให้การจ้างแรงงานโดยเฉพาะในขั้นตอนของการปลูกและการแช่หญ้า เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก และมักเกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานเมื่อมีการผลิตพร้อม ๆ กัน

ข้อเสนอแนะ

- เกษตรกรควรจัดหา เครื่องจักรหรือ เครื่องทุ่นแรง เพื่อทดแทนแรงงานคน แม้ว่า เกษตรกรอาจต้องลงทุนสูงในระยะแรก แต่จะให้ผลคุ้มค่าในการผลิตระยะยาวได้

2.2 ปัญหาค่าปุ๋ยเคมีและการใช้น้ำหนักเชื้อเพลิงสิ้นเปลืองสูง เนื่องจากเกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยเคมีในการผลิตแผ่นหญ้าสำนามมาก เกษตรกรส่วนใหญ่จะขาดความรู้ในการเลือกใช้ปุ๋ยเคมีที่เหมาะสมกับหญ้าสำนาม และปริมาณของปุ๋ยที่ใช้สูงเกินความจำเป็น ในระบบการให้น้ำ เกษตรกรจะใช้วิธีสูบน้ำจากร่องน้ำข้างแปลงปลูกผ่านสายยางแล้วใช้แรงงานคนเดินรดน้ำทั่วแปลง วิธีนี้เป็นการให้น้ำแก่หญ้าในปริมาณมากเกินความจำเป็น ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าน้ำหนักเชื้อเพลิงสูง

ข้อเสนอแนะ

- เกษตรกรควรศึกษาถึงวิธีการใช้ปุ๋ย รวมทั้งปริมาณการใช้ที่พอเหมาะ เพื่อให้ได้ผลต่อการผลิตแผ่นหญ้าสำนามอย่างมีประสิทธิภาพ
- เกษตรกรควรพัฒนาระบบการให้น้ำแก่หญ้าสำนาม เพื่อไม่ให้เกิดการสิ้นเปลืองน้ำและน้ำมันเชื้อเพลิง นอกจากนี้อาจใช้พลังงานชนิดอื่น ๆ ซึ่งมีต้นทุนถูกกว่าน้ำมันเชื้อเพลิง เช่น พลังงานไฟฟ้า พลังงานแสงอาทิตย์ กับเครื่องมือให้น้ำ เป็นต้น
- หน่วยงานราชการและสถาบันทางวิชาการควรวิจัยและเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับระบบการให้น้ำแก่หญ้าสำนามชนิดใหม่ โดยเฉพาะการให้น้ำแบบฝนเทียม (Overhead irrigation) และการให้น้ำแบบฝังท่อใต้ดิน (Sub-surface irrigation) ซึ่งจะเป็นวิธีที่จะช่วยเกษตรกรลดค่าใช้จ่ายในระยะยาวได้

3. ปัญหาด้านเงินทุน

3.1 เงินลงทุนครั้งแรก ในการปลูกหญ้าสำนาม เกษตรกรต้องใช้เงินลงทุนสูง โดยเฉพาะค่าเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร และการลงทุนปรับปรุงพื้นที่ในการทำแปลงปลูกหญ้า ทำให้เกษตรกรต้องกู้เงินมาลงทุนและเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง เนื่องจากเกษตรกรจะนิยมกู้เงินจากพ่อค้าคนกลาง หรือร้านค้าที่ตนติดต่อซื้อวัสดุอุปกรณ์การเกษตร

3.2 เงินทุนหมุนเวียน เนื่องจากระบบการจำหน่ายเกษตรกรจะขายเงินเชื่อแก่พ่อค้าที่มารับซื้อหญ้าที่ไร่ ระยะเวลาชำระหนี้ประมาณ 15-30 วัน แต่เกษตรกรมักประสบปัญหาขายเงินเชื่อแล้วเรียกเก็บเงินได้ช้า หรือบางรายอาจเก็บเงินไม่ได้ ทำให้เกษตรกรเกิดการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนที่จะใช้ลงทุนในการปลูกหญ้ารุ่นต่อไป ทำให้ต้องหาแหล่งเงินกู้นอกสถาบันการเงินเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 3-5 ต่อเดือน ซึ่งเป็นอัตราที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสถาบันการเงิน

ข้อเสนอแนะ

- เกษตรกรควรรวมตัวจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรของตนเอง เพื่อบริการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรในอัตราดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งให้บริการด้านวัสดุอุปกรณ์การเกษตรที่จำเป็นต่าง ๆ ในแบบให้กู้ยืมแก่เกษตรกรด้วย
- เกษตรกรควรหาความรู้เกี่ยวกับระบบการให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน และควรมีการรวมตัวกันเพื่อขอความสนับสนุนด้านการเงินจากสถาบันการเงินโดยตรง

4. ปัญหาด้านการจำหน่าย

4.1 ราคาค่าจำหน่ายหน้าสำเนา เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาขายได้ หากหน้ามีปริมาณมากและตลาดไม่มีความต้องการ เกษตรกรจะขายหน้าได้ราคาต่ำ และเมื่อตลาดมีความต้องการสูง เกษตรกรก็ไม่สามารถกำหนดราคาขายให้สูงได้ ราคาของหน้าสำเนา จึงขึ้นกับพ่อค้าคนกลางมาก เนื่องจากเกษตรกรยังขาดการรวมตัวกันในการจำหน่ายหน้าสำเนา

ข้อเสนอแนะ

- เกษตรกรควรแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะเรื่องของสหกรณ์การเกษตร ซึ่งอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร ให้ส่งเจ้าหน้าที่มาจัดอบรมและเผยแพร่แนวทางการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรสำหรับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหน้าสำเนาบพบาทของสหกรณ์การเกษตรจะช่วยให้เกษตรกรสามารถควบคุมราคาค่าจำหน่ายได้
- เกษตรกรควรจัดตั้งคณะกรรมการหรือตัวแทนของแต่ละตำบลหรือหมู่บ้าน ที่เป็นแหล่งปลูกหน้าสำเนา เพื่อสะดวกในการเผยแพร่กระจายข่าวให้เกษตรกรในท้องถิ่นทราบ ข่าวความเคลื่อนไหวของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรรวมตัวกันจำหน่ายหรือให้สหกรณ์เป็นตัวแทนจำหน่าย เพื่อตรึงราคาค่าจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ควรมีการวางมาตรการในการจำหน่าย และกำหนดราคาที่มีมาตรฐานและเหมาะสมในแต่ละฤดูกาลด้วย

4.2 การจำหน่ายหน้าสำเนายังมีขอบเขตจำกัด การจำหน่ายหน้าสำเนายังมีปริมาณไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถรองรับปริมาณผลผลิตซึ่งมีแนวโน้มว่าจะขยายตัวต่อไปในอนาคต อันอาจจะก่อให้เกิดปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำมากขึ้นได้ และในบางช่วงฤดูกาลความต้องการของตลาดมีน้อย แต่เกษตรกรยังคงผลิตหน้าสำเนาออกมาในปริมาณเดิม ซึ่งยิ่งทำให้ผลผลิตล้นตลาดมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

- รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีความต้องการใช้สินค้ามากขึ้น เช่น
ควรรอกกฎหมายให้สถานที่ชุมชน หรือสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่มีพื้นที่สีเขียว และรัฐควรเร่งนโยบาย
เพิ่มส่วนล้าธารณะ ซึ่งเป็นบริการชุมชนที่รัฐต้องให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงในทุกจังหวัดของประเทศ
- เกษตรกรควรมีความร่วมมือกันในการขยายตลาดและในการวางแผน
การผลิต โดยพิจารณาจากแนวโน้มความต้องการของตลาดในแต่ละช่วงฤดูกาลว่ามีมากน้อยเพียงใด
เพื่อให้การผลิตสอดคล้องกับปริมาณความต้องการของตลาด
- เกษตรกรควรหาอาชีพเสริม หากช่วงฤดูกาลใดไม่เหมาะสมที่จะผลิต
สินค้าออกมาในปริมาณมากได้ เนื่องจากผลิตแล้วอาจขายได้ราคาไม่คุ้มกับที่ลงทุน

ศูนย์วิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย